

RAPORT

Z DZIAŁALNOŚCI SPECJALISTYCZNYCH OŚRODKÓW WSPARCIA DLA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE FUNKCJONUJĄCYCH NA TERENIE WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO ZA LATA 2008-2010

Opracowanie: Edyta Jurgielewicz, Ewa Korycka
Warmińsko – Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie
Wydział Polityki Społecznej
Oddział Zabezpieczenia Społecznego

Olsztyn 2011

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. Organizacja specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	4
II. Standard usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	4
II.1. Standard usług w zakresie interwencyjnym	4
II.2. Standard usług w zakresie potrzeb bytowych	5
II.3. Standard usług w zakresie terapeutyczno-wspomagającym	6
III. Zatrudnienie w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	9
IV. Współdziałanie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie z innymi instytucjami	11
V. Monitoring i ewaluacja	11
VI. Wydatkowanie dotacji celowej	12
VII. Ocena działalności specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	15

WSTĘP

Specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie (SOW), zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.), prowadzone są przez powiaty jako zadanie z zakresu administracji rządowej. Natomiast nadzór nad ich działalnością, zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 5 ww. ustawy, prowadzi wojewoda. Nadzór prowadzony jest w formie kontroli kompleksowych, problemowych, doraźnych i sprawdzających, a także w oparciu o sprawozdawczość. Celem prowadzonego nadzoru jest ocena stanu realizacji usług świadczonych w specjalistycznych ośrodkach wsparcia oraz ocena ich jakości i zgodności z obowiązującym standardem.

Raport opracowano na podstawie:

1. Wyników kontroli tj.:

- kontroli kompleksowych przeprowadzonych w 2010 r., obejmujących okres od 1 stycznia 2008 r. do dnia kontroli,
- kontroli sprawdzających przeprowadzonych w 2011 r.

2. Sprawozdań przekazanych do Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Kontrole przeprowadzono w oparciu o następujące akty prawne regulujące funkcjonowanie specjalistycznych ośrodków wsparcia:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 lipca 2006 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, a także szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 127, poz. 890).

Badaniem objęto następujące zagadnienia:

1. Organizacja specjalistycznych ośrodków wsparcia.
2. Standard świadczonych usług.
3. Zatrudnienie.
4. Współdziałanie z innymi instytucjami.
5. Monitoring i ewaluacja.
6. Wydatkowanie dotacji celowej.

I. ORGANIZACJA SPECJALISTYCZNYCH OŚRODKÓW WSPARCIA DLA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

Specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie są placówkami o charakterze ponadlokalnym i świadczą pomoc ofiarom przemocy w rodzinie, przede wszystkim z województwa warmińsko-mazurskiego, ale w sytuacji wystąpienia potrzeby do ośrodków przyjmowane są również osoby z terenu całego kraju.

W województwie warmińsko-mazurskim, w okresie objętym kontrolą, funkcjonowały 3 specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie:

- dla podregionu olsztyńskiego - SOW w Olsztynie, posiadający status samodzielnej jednostki organizacyjnej i budżetowej Miasta Olsztyn,
- dla podregionu ełckiego - SOW w Olecku - organizacyjnie usytuowany w strukturze PCPR w Olecku,
- dla podregionu elbląskiego - SOW w Ostródzie - prowadzony przez podmiot niepubliczny na podstawie umowy z Powiatem Ostródzkim.

Zasady działania oraz organizację poszczególnych SOW określały dokumenty tj.

- w SOW w Olsztynie - statut i regulaminy,
- w SOW w Olecku - regulamin i zarządzenia dyrektora PCPR,
- w SOW w Ostródzie - umowy zawierane pomiędzy Powiatem Ostródzkim a Polskim Komitetem Pomocy Społecznej Zarządem Rejonowym z siedzibą w Ostródzie oraz statut, regulaminy i zarządzenia kierownika Ośrodka.

II. STANDARD USŁUG ŚWIADCZONYCH PRZEZ SPECJALISTYCZNE OŚRODKI WSPARCIA DLA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

II.1. Standard usług w zakresie interwencyjnym.

Zgodnie z Rozporządzeniem, standard usług w zakresie interwencyjnym powinien obejmować:

- a) zapewnienie schronienia ofiarom przemocy w rodzinie, bez skierowania i bez względu na dochód, na okres do trzech miesięcy z możliwością przedłużenia w przypadkach uzasadnionych sytuacją ofiary przemocy w rodzinie,
- b) ochronę ofiar przemocy w rodzinie przed osobą stosującą przemoc w rodzinie,
- c) udzielanie natychmiastowej pomocy psychologicznej, medycznej i wsparcia,
- d) rozpoznanie sytuacji ofiary przemocy w rodzinie i opracowanie planu pomocy,
- e) wspieranie w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowej związanej z występowaniem przemocy w rodzinie.

Usługi w zakresie interwencyjnym realizowane były zgodnie z obowiązującym standardem w SOW w Olsztynie i w Olecku.

Natomiast SOW w Ostródzie, w ramach usług w zakresie interwencyjnym, zapewniał wyłącznie schronienie ofiarom przemocy w rodzinie. Pozostałe formy usług realizowano nieprawidłowo z uchybieniami tj.:

- nie zapewniano ochrony ofierze przemocy w rodzinie przed osobą stosującą przemoc w rodzinie,
- nie udzielano natychmiastowej pomocy psychologicznej, medycznej i wsparcia,
- nie opracowywano planów pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie,
- przyjmowano do ośrodka bez uzasadnienia i nadmiernie przedłużano pobyt.

Tabela 1. Pomoc w formie całodobowego schronienia.

Rok	Wyszczególnienie	Olsztyn	Olecko	Ostróda
2008	liczba miejsc	24	25	20
	liczba osób ogółem, w tym:	43	44	27
	dorośli	15	18	12
	dzieci	28	26	15
2009	liczba miejsc	10	25	20
	liczba osób ogółem, w tym:	46	30	28
	dorośli	18	10	16
	dzieci	28	20	12
2010*	liczba miejsc	10	25	20
	liczba osób ogółem, w tym:	59	45	35
	dorośli	29	20	15
	dzieci	30	25	20

*z uwagi na zakończenie kontroli w SOW w różnych terminach, dane dotyczące zapewnienia schronienia w ośrodkach wykazano w oparciu o sprawozdania przekazane do Wydziału Polityki Społecznej (dane na dzień 31.12.2010 r.)

II.2. Standard usług w zakresie potrzeb bytowych.

Zgodnie z Rozporządzeniem, standard usług w zakresie potrzeb bytowych powinien obejmować zapewnienie:

- a) całodobowego okresowego pobytu dla nie więcej niż trzydziestu osób (liczba ta może ulec zwiększeniu, zależnie od możliwości specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie),
- b) pomieszczeń do spania przeznaczonych maksymalnie dla pięciu osób, z uwzględnieniem sytuacji rodzinnej ofiary przemocy w rodzinie,
- c) wspólnego pomieszczenia do pobytu dziennego,
- d) miejsca zabaw dla dzieci,

- e) pomieszczenia do nauki,
- f) ogólnodostępnych łazienek, wyposażonych w sposób umożliwiający korzystanie zarówno przez osoby dorosłe, jak i dzieci, odpowiednio jedna łazienka na pięć osób,
- g) ogólnodostępnej kuchni,
- h) pomieszczenia do prania i suszenia,
- i) wyżywienia, odzieży i obuwia,
- j) środków higieny osobistej i środków czystości.

Wszystkie specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie realizowały usługi bytowe na poziomie obowiązującego standardu.

II.3. Standard usług w zakresie terapeutyczno-wspomagającym.

Zgodnie z Rozporządzeniem, standard usług w zakresie terapeutyczno-wspomagającym powinien obejmować:

- a) opracowanie diagnozy rodziny i indywidualnego planu pomocy ofierze przemocy w rodzinie uwzględniającego: potrzeby, cele, metody i czas pomocy,
- b) udzielanie poradnictwa:
  - medycznego,
  - psychologicznego,
  - prawnego,
  - socjalnego,
- c) prowadzenie grup wsparcia i grup terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie,
- d) prowadzenie terapii indywidualnej ukierunkowanej na wsparcie ofiary przemocy w rodzinie oraz nabycie umiejętności ochrony przed osobą stosującą przemoc w rodzinie,
- e) zapewnienie dostępu do pomocy medycznej,
- f) przeprowadzenie diagnozy sytuacji dzieci i udzielanie im wsparcia psychologicznego oraz specjalistycznej pomocy socjoterapeutycznej i terapeutycznej,
- g) udzielanie konsultacji wychowawczych.

Usługi w zakresie terapeutyczno-wspomagającym świadczone były przez SOW nie tylko osobom korzystającym z całodobowego schronienia, ale również realizowane były wobec wszystkich ofiar przemocy w rodzinie, które zgłoszą się do Ośrodków.

Usługi w zakresie terapeutyczno-wspomagającym realizowane były zgodnie z obowiązującym standardem w SOW w Olsztynie i w Olecku.

Natomiast SOW w Ostródzie, usługi w powyższym standardzie świadczył nieprawidłowo z uchybieniami tj.:

- nie opracowywano indywidualnych planów pomocy dla ofiar przemocy,
- nie modyfikowano na bieżąco, w zależności od zmieniającej się sytuacji ofiar, działań realizowanych w ramach indywidualnych planów pomocy,
- nie prowadzono terapii indywidualnej,
- nie organizowano grup wsparcia i grup terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie,
- nie prowadzono doraźnego poradnictwa prawnego,

- nie przeprowadzono diagnoz sytuacji dzieci,
- nie udzielano konsultacji wychowawczych.

Tabela 2. Liczba osób, które skorzystały z pomocy SOW.

Rok	Olsztyn	Olecko	Ostróda
2008	281	138	63
2009	228	411	69
2010 **	245	554	87

Tabela 3. Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologicznej.

Rok	Olsztyn	Olecko	Ostróda
2008	61	76	14
2009	88	165	15
2010**	15	59	4

Tabela 4. Liczba osób, którym udzielono poradnictwa prawnego.

Rok	Olsztyn	Olecko	Ostróda
2008	62	77	3
2009	84	79	1
2010**	24	32	0

Tabela 5. Liczba osób, którym udzielono poradnictwa socjalnego.

Rok	Olsztyn	Olecko	Ostróda
2008	28	58	63
2009	20	135	69
2010**	5	160	17

Tabela 6. Liczba osób objętych terapią indywidualną.

Rok	Olsztyn	Olecko	Ostróda
2008	61	88	w dokumentacji brak było potwierdzenia, że prowadzono terapię indywidualną
2009	88	114	
2010**	15	31	

Tabela 7. Liczba dzieci zdiagnozowanych pedagogicznie.

Rok	Olsztyn	Olecko	Ostróda
2008	15	39	4
2009	26	42	8
2010**	6	9	2

Tabela 8. Liczba udzielonych konsultacji wychowawczych.

Rok	Olsztyn	Olecko	Ostróda
2008	25	39	w dokumentacji brak było potwierdzenia, że udzielano konsultacje wychowawcze
2009	49	42	
2010**	4	9	

**dane przedstawione w tabelach 2-8 wykazane zostały na podstawie ustaleń kontrolnych (Olsztyn - do 12.02.2010 r., Olecko - do 24.03.2010 r., Ostróda - do 04.05.2010 r.), gdyż sprawozdania przekazywane do Wydziału Polityki Społecznej nie zawierają takich informacji.

Tabela 9. Prowadzone grupy wsparcia i grupy terapeutyczne.

Rok	Olsztyn	Olecko	Ostróda
2008	<ul style="list-style-type: none"> grupa psychoedukacyjna dla osób doświadczających przemocy w rodzinie – kontynuacja grupy z 2007 r. + 2 nowe edycje – 40 osób, zajęcia choreoterapii – 1 grupa – 15 osób 	nie prowadzono	grupa wsparcia dla ofiar przemocy domowej – 11 osób
2009	<ul style="list-style-type: none"> grupa psychoedukacyjna dla osób doświadczających przemocy w rodzinie – 1 edycja – 15 osób, zajęcia choreoterapii – 2 grupy – 33 osoby 	<ul style="list-style-type: none"> grupa wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie – 12 osób, warsztaty dla rodziców – 11 osób, grupa terapeutyczno-edukacyjna dla dzieci – 13 osób 	nie prowadzono
2010***	<ul style="list-style-type: none"> grupa psychoedukacyjna dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, zajęcia choreoterapii dla kobiet, które ukończyły grupę psychoedukacyjną dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, terapia grupowa w ramach systemowej pomocy rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> grupa wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, Szkoła dla Rodziców, grupa terapeutyczno-edukacyjna dla dzieci „W Grupie Razniej” 	

***z uwagi na zakończenie kontroli w SOW w różnych terminach, dane dotyczące prowadzenia grup wsparcia i grup terapeutycznych wykazano w oparciu o sprawozdania przekazane do Wydziału Polityki Społecznej (dane na dzień 31.12.2010 r.)

III. ZATRUDNIENIE W SPECJALISTYCZNYCH OŚRODKACH WSPARCIA DLA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

Kontroli poddano zatrudnienie w SOW według stanu na dzień jej prowadzenia tj.

- Olsztyn - stan na m-c luty 2010 r.,
- Olecko - stan na m-c marzec 2010 r.,
- Ostróda - stan na m-c maj 2010 r.

Kontrola wykazała, że ogółem w Ośrodkach zatrudnionych było 37 osób, z czego 31 realizowało zadania w ramach umów o pracę w łącznym wymiarze 20 i 1/6 etatu. W ośrodkach stosowano również inne formy zatrudnienia tj. umowa zlecenie, umowa o świadczenie usług czy rachunek za udzielone konsultacje. Z uwagi na specjalistyczny charakter ośrodków, obejmujący świadczenie usług interwencyjnych i terapeutycznych, analizie poddano również strukturę zatrudnienia w SOW.

Tabela 10. Zatrudnienie ogółem.

Wyszczególnienie	Olsztyn	Olecko	Ostróda
umowa o pracę - liczba osób	8	16	7
liczba etatów	5 1/4	10 1/3	4 7/12
umowa zlecenie - liczba osób	3	-	1
inny rodzaj zatrudnienia - liczba osób	1	-	1

Tabela 11. Wykaz stanowisk kierowniczych oraz wymiar etatu.

Stanowisko	Olsztyn	Olecko	Ostróda
dyrektor	-	1/3	-
kierownik	1/2	3/4	1/4

Tabela 12. Rodzaj kadry oraz forma/wymiar zatrudnienia.

Kadra	Olsztyn	Olecko	Ostróda
kierownicza	kierownik – 1/2 etatu	dyrektor PCPR - 1/3 etatu kierownik Działu- 3/4 etatu	kierownik - 1/4 etatu
specjalistyczna	4 i 1/4 etatu 2 umowy zlecenia 1 umowa o świad. usług	4 i 1/4 etatu	1 i 1/2 etatu 1 rachunek za udział. konsult. 1 umowa zlecenie
administracyjno -gospodarcza	1/2 etatu 1 umowa zlecenie	5 etatów	2 i 5/6 etatu

Tabela 13. Wykaz stanowisk specjalistycznych oraz forma/wymiar zatrudnienia.

Stanowisko	Olsztyn	Olecko	Ostróda
pracownik socjalny	1	1	1
terapeuta	2 1/2	1 1/2	-
pedagog	3/4	*	1/2
psycholog	umowa zlecenie	3/4	rachunek za konsultacje
prawnik	umowa zlecenie	**	***
pielęgniarka	-	1	umowa zlecenie
superwizor	umowa o świadczenie usług	-	-

*pracę pedagogiczną realizowali psycholodzy i terapeuta

**poradnictwo prawne świadczył kierownik Działu Pomocy Dziecku i Rodzinie PCPR (poza finansowaniem SOW)

***poradnictwo prawne świadczył wolontariusz

Tabela 14. Wykaz stanowisk administracyjno-gospodarczych oraz forma/wymiar zatrudnienia.

Stanowisko	Olsztyn	Olecko	Ostróda
kadrowa	-	1/2	-
księgowa	1/4	1	1/3
koordynator-prac. ds. kadr i adm.	-	-	1/2
pracownik administracyjny	1/4	-	1
obsługa sekretariatu	-	-	1
informatyk	-	1/2	-
pracownik I kontaktu - intendent	-	1	-
pracownik I kontaktu - dozorca	-	1	-
konserwator	umowa zlecenie	1/2 (kierowca-konserwator)	-
sprzątaczką	-	1/2	-

Tabela 15. Procentowy udział kadry specjalistycznej i administracyjno-gospodarczej.

Wyszczególnienie	Olsztyn	Olecko	Ostróda
Liczba stanowisk/osób wykonujących zadania w SOW*, w tym:	11	14	8
specjaliści	72,8%	50%	50%
pracownicy administracyjni i gospodarczy	27,2%	50%	50%

*nie wliczono kadry kierowniczej

Obowiązujące w okresie objętym kontrolą Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 lipca 2006 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, a także szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, nie wskazywało wymagań w zakresie kwalifikacji osób zatrudnionych na stanowiskach świadczących usługi interwencyjne i terapeutyczno-wspomagające. Mając jednak na uwadze specjalistyczny charakter Ośrodków, zasadnym było, by zatrudnione osoby posiadały kwalifikacje umożliwiające realizację specjalistycznych zadań i gwarantujące ich jakość. Dlatego też, analizie poddano również kwalifikacje osób realizujących ww. usługi.

Wyniki kontroli wykazały, że specjaliści zatrudnieni w SOW, poza Ośrodkiem w Ostródzie, posiadali specjalistyczne przygotowanie do pracy z ofiarami przemocy. Kontrola SOW w Ostródzie wykazała ponadto, że pracownicy Ośrodka, z wyjątkiem pracowników socjalnych, nie uczestniczyli w zewnętrznych szkoleniach specjalistycznych poszerzających wiedzę z powyższego zakresu. W przypadku szkoleń wewnętrznych, 80% szkoleń przeprowadzonych zostało przez osoby nie posiadające specjalistycznego przygotowania w sprawach przeciwdziałania przemocy w rodzinie, które dawałoby gwarancję właściwego przygotowania pracowników do pracy z ofiarami przemocy. Ponadto, kontrola wykazała, że osoba zatrudniona na stanowisku pedagoga nie posiadała kwalifikacji do pracy na tym stanowisku.

Kontrola wykazała ponadto nieracjonalność struktury zatrudnienia w SOW w Olecku i w Ostródzie. Odsetek zatrudnionych w tych jednostkach specjalistów wynosił tylko 50%, co przy specjalistycznym charakterze SOW ograniczało efektywność prowadzonych działań.

IV. WSPÓLDZIAŁANIE SPECJALISTYCZNYCH OŚRODKÓW WSPARCIA DLA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE Z INNYMI INSTYTUCJAMI

Rozporządzenie w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, a także szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, poza wymogiem świadczenia usług zgodnie z określonym standardem, nakładało na ośrodki obowiązek współdziałania z instytucjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

W toku kontroli ustalono, że wszystkie SOW realizowały powyższe zadanie. Głównymi partnerami byli przedstawiciele Policji, pomocy społecznej, oświaty, sądu i prokuratury. Współpraca polegała na kontaktach telefonicznych, pisemnych oraz osobistych i służyła wymianie informacji oraz doświadczeń, a jej celem było dostosowanie zakresu pomocy do sytuacji oraz potrzeb ofiar przemocy.

V. MONITORING I EWALUACJA

Zgodnie z ww. Rozporządzeniem, do zadań specjalistycznych ośrodków wsparcia należało także prowadzenie działań monitorujących i ewaluacyjnych. Kontrola wykazała, że wszystkie Ośrodki prowadziły monitoring sytuacji osób korzystających z ich pomocy, zarówno w trakcie pobytu jak i po opuszczeniu ośrodka w okresie od 6 miesięcy do roku. Powyższe realizowano przy współpracy z przedstawicielami Policji, pomocy społecznej, oświaty, sądu i prokuratury.

Natomiast ewaluację efektów działalności prowadził wyłącznie SOW w Olecku.

VI. WYDATKOWANIE DOTACJI CELOWEJ

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie należy do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat, a środki na realizację zadania zapewnia budżet państwa.

W związku z powyższym, powiatom realizującym ww. zadanie, Wojewoda Warmińsko-Mazurski przekazał w ramach dotacji celowej środki finansowe w wysokości:

- w 2008 r. - 1.065.200,00 zł, z czego SOW wydatkowały 1.064.922,76 zł,
- w 2009 r. - 1.062.000,00 zł, z czego SOW wydatkowały 1.055.768,88 zł,
- w 2010 r. - 1.029.000,00 zł, z czego SOW wydatkowały 1.027.024,97 zł.

SOW w Olsztynie i w Olecku prowadziły działalność wyłącznie w ramach środków z dotacji celowej, natomiast Ośrodek w Ostródzie w latach 2008-2010 pozyskiwał dodatkowe środki z innych źródeł (w 2008 r. - 45.209,34 zł, w 2009 r. - 38.528,78 zł, w 2010 r. - 37.041,39 zł).

Poniżej przedstawiono tabele zawierające dane dotyczące struktury wydatkowania dotacji przez poszczególne SOW w latach 2008-2010, opracowane na podstawie sprawozdań przekazanych do Wydziału Polityki Społecznej. Analiza danych wskazuje, że najwyższe koszty ponoszone przez SOW związane były z finansowaniem kadry realizującej zadanie. W 2008 r. Ośrodki na ten cel wydatkowały 63,78% dotacji, w 2009 r. - 75,68%, w 2010 r. - 79,09%.

Tabela 16. Struktura wydatkowania dotacji w 2008 r.

Lp.	Rodzaj wydatków	Olsztyn	Olecko	Ostróda
1	Wynagrodzenia kadry realizującej zadanie	71,21%	69,93%	50,35%
2	Zakup materiałów biurowych	0,59%	0,15%	0,67%
3	Usługi, w tym:	3,95%	13,29%	23,13%
	Prace remontowe	3,11%	10,05%	17,37%
	Bieżące naprawy, konserwacje, dozór techniczny, sprzątanie, usługi psychologiczne, monitoring	0,84%	2,44%	5,76%
	Montaż urządzeń doposażenia	-	0,79%	-
4	Zakup wyposażenia, w tym:	-	3,89%	9,67%
	Meble, wykładziny, oświetlenie, doposażenie kuchni, pościel	-	2,94%	7,41%
	Sprzęt komputerowy, oprogramowanie, faksy, telefony, rzutniki multimedialne, centrale telefoniczne, licencje	-	0,22%	0,63%
	Sprzęt RTV i AGD	-	0,50%	1,25%
	Inne wyposażenie, narzędzia	-	0,23%	0,38%
5	Środki czystości, art. chemiczne i sanitarne	0,40%	0,02%	1,28%
6	Leki i środki opatrunkowe	0,33%	0,12%	0,11%
7	Koszty związane z funkcjonowaniem (prąd, ogrzewanie, wywóz nieczystości, woda, ścieki, tel., opłaty manipulacyjne, paliwo, części zamienne)	7,86%	9,23%	10,05%

8	Zakup materiałów remontowych	0,04%	1,19%	2,80%
9	Zakup artykułów żywnościowych	1,92%	0,64%	1,74%
10	Inne wydatki (usługi superwizji, konsultacje psychiatryczne, szkolenia, książki, delegacje, prenumerata, znaczki pocztowe, wykonanie pieczętek, usługi dezynsekcji)	13,65%	1,53%	0,20%
Wysokość dotacji		307 389,76 zł	401 866,00 zł	355 667,00 zł

Tabela 17. Struktura wydatkowania dotacji w 2009 r.

Lp.	Rodzaj wydatków	Olsztyn	Olecko	Ostróda
1	Wynagrodzenia kadry realizującej zadanie	67,70%	95,33%	63,72%
2	Zakup materiałów biurowych	0,28%	-	0,25%
3	Usługi, w tym:	10,44%	0,27%	11,93%
	Prace remontowe	5,23%	-	1,91%
	Bieżące naprawy, konserwacje, dozór techniczny, sprzątanie, usługi psychologiczne, monitoring	5,21%	0,27%	10,01%
	Montaż urządzeń doposażenia	-	-	0,01%
4	Zakup wyposażenia, w tym:	5,91%	0,33%	7,18%
	Meble, wykładziny, oświetlenie, doposażenie kuchni, pościel	2,06%	-	4,40%
	Sprzęt komputerowy, oprogramowanie, faksy, telefony, rzutniki multimedialne, centrale telefoniczne, licencje	1,97%	-	1,03%
	Sprzęt RTV i AGD	-	-	1,09%
	Inne wyposażenie, narzędzia	1,88%	0,33%	0,67%
5	Środki czystości, art. chemiczne i sanitarne	0,14%	0,23%	0,57%
6	Leki i środki opatrunkowe	0,34%	0,05%	0,06%
7	Koszty związane z funkcjonowaniem (prąd, ogrzewanie, wywóz nieczystości, woda, ścieki, tel., opłaty manipulacyjne, paliwo, części zamienne)	6,57%	2,48%	12,50%
8	Zakup materiałów remontowych	0,06%	0,43%	1,72%
9	Zakup artykułów żywnościowych	1,03%	0,33%	1,30%
10	Inne wydatki (usługi superwizji, konsultacje psychiatryczne, szkolenia, książki, delegacje, prenumerata, znaczki pocztowe, wykonanie pieczętek, usługi dezynsekcji)	7,53%	0,56%	0,77%
Wysokość dotacji		347 768,88 zł	357 000,00 zł	354 000,00 zł

Tabela 18. Struktura wydatkowania dotacji w 2010 r.

Lp.	Rodzaj wydatków	Olsztyn	Olecko	Ostróda
1	Wynagrodzenia kadry realizującej zadanie	81,14%	96,80%	59,18%
2	Zakup materiałów biurowych	0,15%	0,09%	0,80%
3	Usługi, w tym:	1,22%	0,48%	8,06%
	Prace remontowe	-	-	1,11%
	Bieżące naprawy, konserwacje, dozór techniczny, sprzątanie, usługi psychologiczne, monitoring	1,22%	0,48%	6,96%
	Montaż urządzeń doposażenia	-	-	-
4	Zakup wyposażenia, w tym:	1,27%	-	9,95%
	Meble, wykładziny, oświetlenie, doposażenie kuchni, pościel	0,12%	-	4,15%
	Sprzęt komputerowy, oprogramowanie, faksy, telefony, rzutniki multimedialne, centrale telefoniczne, licencje	-	-	4,04%
	Sprzęt RTV i AGD	-	-	0,60%
	Inne wyposażenie, narzędzia	1,15%	-	1,17%
5	Środki czystości, art. chemiczne i sanitarne	0,21%	0,03%	0,49%
6	Leki i środki opatrunkowe	0,06%	0,06%	0,12%
7	Koszty związane z funkcjonowaniem (prąd, ogrzewanie, wywóz nieczystości, woda, ścieki, tel., opłaty manipulacyjne, paliwo, części zamienne)	6,82%	1,31%	18,67%
8	Zakup materiałów remontowych	-	0,02%	0,74%
9	Zakup artykułów żywnościowych	0,66%	0,64%	1,10%
10	Inne wydatki (połączenie wyjazdu, szkolenia, książki)	8,47%	0,57%	0,89%
Wysokość dotacji		340 024,97 zł	345 000,00 zł	342 000,00 zł

Analizie poddano wysokość wydatkowanej przez poszczególne Ośrodki dotacji w stosunku do liczby osób korzystających ze świadczonych przez nie usług. Wyniki wskazują, że najwyższe koszty prowadzonych działań, przy najmniejszej liczbie osób objętych pomocą, odnotowano w SOW w Ostródzie. Natomiast najniższe koszty, a największą liczbę osób objętych pomocą, miał Ośrodek w Olecku.

Tabela 19. Wysokość dotacji a liczba osób korzystających z pomocy.

Rok	Wyszczególnienie	Olsztyn	Olecko	Ostróda
2008	Wydatki z dotacji ogółem	307 389,76 zł	401 866,00 zł	355 667,00 zł
	Rzeczywista liczba osób objętych pomocą SOW bez względu na rodzaj udzielonej pomocy	281	138	63
	Wysokość dotacji w przeliczeniu na 1 osobę korzystającą z pomocy SOW bez względu na rodzaj udzielonej pomocy	1 093,91 zł	2 912,07 zł	5 645,50 zł

2009	Wydatki z dotacji ogółem	347 768,88 zł	357 000,00 zł	354 000,00 zł
	Rzeczywista liczba osób objętych pomocą SOW bez względu na rodzaj udzielonej pomocy	228	411	69
	<i>Wysokość dotacji w przeliczeniu na 1 osobę korzystającą z pomocy SOW bez względu na rodzaj udzielonej pomocy</i>	<i>1 525,31 zł</i>	<i>868,62 zł</i>	<i>5 130,44 zł</i>
2010	Wydatki z dotacji ogółem	340 024,97 zł	345 000,00 zł	342 000,00 zł
	Rzeczywista liczba osób objętych pomocą SOW bez względu na rodzaj udzielonej pomocy	245	554	87
	<i>Wysokość dotacji w przeliczeniu na 1 osobę korzystającą z pomocy SOW bez względu na rodzaj udzielonej pomocy</i>	<i>1 387,85 zł</i>	<i>622,74 zł</i>	<i>3 931,03 zł</i>

VII. OCENA DZIAŁALNOŚCI SPECJALISTYCZNYCH OŚRODKÓW WSPARCIA DLA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

Podsumowując należy stwierdzić, że funkcjonujące na terenie województwa Ośrodkami, poza SOW w Ostródzie, który spełniał wyłącznie standard w zakresie zapewnienia potrzeb bytowych, realizowały zadania na poziomie obowiązującego standardu. Tym samym sposób funkcjonowania SOW w Olsztynie i w Olecku oceniono pozytywnie, pomimo ustalonych nieprawidłowości i uchybień.

Należy również wspomnieć, że przeprowadzone kontrole kompleksowe wykazały nieracjonalność zatrudnienia w SOW w Olecku i w Ostródzie, dotyczącą proporcji zatrudnienia kadry specjalistycznej do administracyjno-gospodarczej. Ponadto, analiza rodzaju wydatków wskazuje, że SOW w Ostródzie, w stosunku do pozostałych Ośrodków, ponosił najwyższe koszty związane z funkcjonowaniem, a najniższe na wynagrodzenie kadry realizującej zadanie, co przy specjalistycznym charakterze realizowanych zadań i nieracjonalnej strukturze zatrudnienia budziło zastrzeżenia. Jednocześnie biorąc pod uwagę fakt, że SOW były tworzone w 2006 r., a przekazana wówczas dotacja przeznaczona była głównie na wydatki związane z remontami i doposażeniem placówek, wątpliwości budził fakt, że Ośrodek w Ostródzie w latach 2008-2010 nadal wykazywał stosunkowo wysokie wydatki na zakup wyposażenia.

Ponadto, zastrzeżenie budził brak kwalifikacji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie u osób zatrudnionych w SOW Ostródzie. Mimo, że obowiązujące w okresie objętym kontrolą rozporządzenie nie regulowało spraw związanych z kwalifikacjami specjalistycznej kadry SOW, zasadność analizy zatrudnienia pod kątem specjalistycznego przygotowania do pracy z ofiarami, potwierdziło wejście w życie kolejnego rozporządzenia regulującego działalność specjalistycznych ośrodków. Obecnie obowiązujące Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-

edukacyjne (Dz. U. z 2011 r. Nr 50, poz. 259), precyzuje wymagania w zakresie kwalifikacji osób zatrudnionych w SOW na specjalistycznych stanowiskach. Realizacja zadań przez wykwalifikowaną kadrę podniesie bez wątpienia efektywność świadczonych usług i wyeliminuje dowolność w kwestii kwalifikacji zatrudnianych specjalistów.

W związku z nieprawidłowościami w zakresie realizacji standardu usług przez SOW w Ostródzie, Wojewoda Warmińsko-Mazurski podjął decyzję o likwidacji i zaprzestaniu finansowania z końcem 2010 r. ww. jednostki. Jednocześnie podjął decyzję o uruchomieniu specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie w Elblągu (podregion elbląski).

W wyniku stwierdzonych w toku kontroli nieprawidłowości i uchybień wydano poszczególnym Ośrodkom stosowne zalecenia pokontrolne, których realizację - w przypadku SOW w Olsztynie i w Olecku - zweryfikowano podczas kontroli sprawdzających przeprowadzonych w 2011 r. W toku ww. kontroli stwierdzono, że wydane zalecenia zostały zrealizowane.